

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. נדרה והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפי' למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה.....1
- ב. שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה בו ביום ואפי' מאה פעמים אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומפר חלקו של בעל ... אין חכול להפר.....2
- ג. איבעיא להו גירושין כשתיקה דמיא או בהקמה דמיא ... שנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה.....4

דף עא.

א. נדרה והיא ארוסה נתגרשה בו ביום נתארסה בו ביום אפי' למאה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה

נערה מאורסה שנדרה¹, ומת הארוס בין קודם שמיעה בין לאחר שמיעה² וי"א דוקא קודם שמיעה³, ושמע האב, וחזרה ונתארסה בו ביום אפילו כמה פעמים, האב, והארוס האחרון מפירין נדריה, ואם לא שמע האב בו ביום ונתארסה לאחרים ושמע אחר כך אפילו אחר כמה ימים, האב והארוס האחרון מפירים ביחד ביום ששמעו.

נדרה⁴, ושמע אביה ולא שמע ארוסה, ונתגרשה בו ביום ונתארסה לאחר בו ביום אפילו למאה, אביה ובעלה האחרון מפירין נדרים שנדרה בפני ארוס הראשון, מפני שלא יצתה לרשות עצמה שעה אחת, שעדיין היא ברשות האב מפני שהיא נערה.

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד רלד יז

² לשון המחבר שם וכ"כ הלבוש וכן דעת הטור

³ דעת הרמב"ם שכתב שאין ארוס האחרון מפר בשותפות אב נדרים שנדרה בפני ארוס הראשון אא"כ לא שמע הראשון קודם שמת אבל אם שמע ומת אין האחרון יכול לבטל והב"ח כתב לפרש דברי הרמב"ם דס"ל שיש חלוק בדבר דאם הפר האב חלקו תחלה דקליש חלק הארוס הראשון בעינן שלא ישמע ראשון, אבל בלא הפר האב תחילה אפילו שמע הראשון מפר האב עם האחרון. ובמ"ז בד הקשה עליו ותני ויישב דברי הרמב"ם דס"ל דאין הלכה כשמואל ומיתת הארוס הוי כגירושין דמספקא לן אי הוי הקמה עיי"ש, וכתב למסקנא "ע"כ יש להחמיר להלכה כדעת הרמב"ם דלא מועיל הפרת הארוס האחרון עם האב אלא בלא שמע הראשון". ועיין חו"ר ע"א שיישב דעת הטור והמחבר ומשמע דס"ל כותיה.

⁴ שו"ע ונו"כ שם יח

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

נערה המאורסה⁵ שנדרה, ולא שמע אביה ולא בעלה ונתגרשה ונתארסה לאחר אפילו לאחר כמה ימים, כשישמע האב והארום האחרון מפירין נדרים שנדרה בפני הארום הראשון, הואיל ולא שמע אותם הראשון. ואם שמע יבואר להלן.

ב. שמע אביה והפר לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שמת ונתארסה בו ביום ואפי' מאה פעמים אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה שמע בעלה והפר לה ולא הספיק האב לשמוע עד שמת הבעל חוזר האב ומפר חלקו של בעל ... אין חכול להפר

כבר התבאר לעיל דף סח. ודף סט. שכשמת הארום⁶ בעודה נערה, חוזרת לרשות האב, והוא מיפר נדריה, וזהו שאמרו נתרוקנה רשות לאב.

ואין צריך לומר שמיפר מה שנדרה אחר מות הארום, או מה שהפר לה כבר הארום, אלא אפילו מה שנדרה בחיי הארום ושמע ושתק, ומת ביום שמעו ולא הפר, וכל שכן אם לא שמע הארום כלל, מפר האב לברו ביום שמעו אפילו לא שמע ביום שמת הארום, ואפילו יש לה יבם אחי ארוסה ועשה בה מאמר, מפר האב לברו⁷.

⁵ שו"ע ונו"כ שם יט

⁶ שו"ע ונו"כ יו"ד רלד יר

⁷ והר"ן מסתפק דאפשר דאפילו בצירוף יבם א"י להפר, חי' רע"א שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

ולהרמב"ם י"א⁸ שאפילו שמע הארוס והפר לה ומת, ואחר כך שמע האב ביום הפרת הארוס⁹, אין האב יכול להפר לבדו. וי"א¹⁰ בדעתו שיכול האב להפר כל ששמע בחיי הארוס, וביום שהפר הארוס. וי"א¹¹ בדעתו שכל שהוא ביום הפרת הארוס יכול האב להפר אולם אם נתארסה בו ביום, קם לו השני תחת הראשון ואז אין רשות לאב להפר, בלי שותפות הארוס האחרון.

שמע אביה¹² והפר לה ולא הספיק הארוס לשמוע עד שמת, אין האב יכול להפר חלקו של ארוס, שכיון שכבר הוא הפר חלקו בנדר זה, כבר יצתה מרשותו לגמרי בזה הנדר, ושוב אינו יכול להפירו לה לבדו, ולא אמרינן מותר הנדר של חלק ארוס כיון שמת הארוס חוזר וניתק למקומו על האב, שכיון שנקלש לא אמרינן דנתוקי נתיק על האב¹³ שכיון שכבר הפר האב חלקו קלוש חלק הבעל ואין בו כח להורישו לאב¹⁴.

ודוקא שמת הבעל אחר יום שמיעה של האב¹⁵, אבל אם מת ביום שמיעה של האב חזר האב ומיפר הכל ביחד¹⁶, דלא גרע מאילו לא שמע ולא היפר כלל קודם שמת הארוס ומת הארוס דקי"ל דחזרה לרשות האב.

⁸ כ"כ ב"י בדעת הרמב"ם כך הביאו בשו"ע שם, ודבריו תמוהים לע"ד דזה תלמוד ערוך דנתרוקן רשות להאב ובהדיא כתב הרמב"ם שם דאם שמע הארוס וגם האב ומת הארוס דהאב יכול להפר דנתרוקן רשות לאב, ט"ז שם יג, והלבוש כתב נראה לי דהרמב"ם למעמיה אזיל, דכי היכי דסבירא ליה לעיל דף סז. שכתבנו בשמו דהואיל דכתבה התורה ביום שמעו גבי אישה שלמדנו ממנו דהיכא דשמע האב והפר, ואחר כמה ימים שמע הארוס והפר ביום שמעו דאינו מופר, וסבירא ליה להרמב"ם דהוא הדין אם שמע הארוס והפר כו' כמו שכתבנו לעיל, הכי נמי סבירא ליה הכא דכמו דילפינן מקרא דהיכא דנדרה כשנתארסה והפר האב חלקו ומת דשוב אין הארוס יכול להפר כדבעינן למכתב בסמוך בסעיף ט"ו בעזה"י, הוא הדין היכא דשמע הארוס והפר ומת שוב אין האב יכול להפר, נ"ל. לבוש שם, ועיין ביאור הגר"א ל

⁹ שהרי אם אינו באותו היום גם אם לא מת הארוס אינו יכול להפר לדעת הרמב"ם כמבואר לעיל דף סז. בדעתו. ש"ך שם כב

¹⁰ ש"ך שם כג וכ"כ בבית יוסף אלא שאחר כך מסיק בהיפך ובב"ה חזר בו ממסקנא זו. וכן דייק בביאור הגר"א שם לא מלשון המחבר.

¹¹ כ"כ הט"ז שם ולע"ד נראה דלא נתכוין רמב"ם לזה אלא כוונתו כיון דיש לה ארוס שנתארסה בו ביום קם ליה תחת הראשון ואז אין רשות לאב להפר בלי שותפות האחרון כמו שאין לו רשות בלא ראשון אבל באמת אם אין שם ארוס שני שפיר מפיר האב לבדו כי אז נתרוקן רשות הבעל לו וכבר כללו רמב"ם במה שזכרנו בשמו נמצא שאין כאן מחלוקת בין רמב"ם לטור,

¹² שו"ע ונו"ב יו"ד רלד טז

¹³ ואינו דומה למה שאמרנו דף סח: שמת הארוס חזרה לרשות האב אפילו חלקו של הארוס, דהתם מגו שעדיין יש לו חלק לאב בנדר זה להפר חלקו מיפר גם חלק הארוס, אבל הכא אנב קולשיה דנדר לא יוכל להנתק עליו.

¹⁴ ט"ז ס"ק ב, ש"ך ס"ק לא

¹⁵ ט"ז ס"ק א, ש"ך לב

¹⁶ כיון שבירדו עכשיו להפר כולו לא יזיק מה שהתחיל כבר בהפרה באותו היום דכל ההפרה שבאותו יום לחדא חשבינן לה כן. ט"ז כא

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

חזרה ונתארסה בו ביום¹⁷ שמת הארום הראשון, אף על פי שמת הארום הראשון אחר יום שמיעת האב¹⁸ חוזר ומיפר עם הארום השני¹⁹, שכיון שרבתה התורה שארום אחרון יכול להפר מה שנדרה תחת ארום הראשון רואים אנו ארום אחרון כבא כוח ראשון²⁰. אולם יש חולקין ואומרים שגם בזה אין האב חוזר ומיפר עם הארום השני, שמכיון שהוקלש הנדר לא מינתק כלל לגבי האב, וממילא גם הארום השני לא יוכל להפר לבדו²¹.

דף עא:

ג. איבעיא להו גירושין כשתיקה דמיא או כהקמה דמיא ... שנדרה ושמע בעלה וגרשה ואהדרה ביומיה

נערה המאורסה שנדרה, אם שמען בעלה²² קודם שיגרשנה, וגירשה חזרה ונתארסה לאחר, הווי גירושין כמו ספק הקמה²³ שיש לחוש שקיים נדריה, שכיון שגירשה ודאי לא היה דעתו להפר לה, שמה לו ולנדריה של עינני נפשה שיפירם הרי הוא מגרשה ושונאה, וכיון שקיים כבר, אין האב ולא הארום האחרון יכולין שוב להפר.

ומה שהתבאר לעיל דך סח. ודף ע: שחזרת לרשות האב להפר מה שנדרה תחת הארום אף על פי ששמען, זה דוקא כשמת הבעל מן האירוסין, אבל אם גרשה לא, שספק לנו אם גירושין כהקמה או לא,

לפיכך אם שמע נדרה וגירשה אין האב יכול להפר לא לבדו ולא בשותפות עם ארום אחר, ואפילו עם הראשון גם לא, אפילו אם החזירה ביום השמיעה,

¹⁷ דאם לא כן הא אף אם הארום הראשון חי לפנינו לא היה יכול להפר לפי מש"כ הרמב"ם לעיל דף סז: שלאחר יום שמעו שניהם אין יכולין להפר. מ"ז שם כב

¹⁸ כתב הב"ה תימא דהלא להרמב"ם לעיל דף סח: לעולם אין יכולים להפר אלא כששניהם שמעו ביום א' ולפי מה שמחלק בדרישה דהכא בחזרה ונתארסה שאני לק"מ אבל בקונטרס אחרון השיג עליו ע"ש.

¹⁹ כיון שיש ארום אחרון לפנינו צריך האב לשתף אתו משא"כ אם אין שום ארום לפנינו ביום שמיעת האב. מ"ז שם

²⁰ וכיון דמארום לארום קאתי אף על גב דאיקליש ליה נדרא מצוי אב ובעל להפר, דכהאי גוונא לאו אנתוקי הוא

²¹ לבוש שם ומ"ז כג

²² שו"ע ונו"כ שם כ

²³ דהוא בעיא דלא איפשיטא

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

אבל אם לא שמע הארום הראשון שנדרה ונדרשה, הרי דינם לכל דבר כמו
נדרה ומת הארום הראשון בין שמע בין לא שמע.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>